

Nr 441.

Av herr **Andersson** i Falkenberg **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 258, med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 258 till årets riksdag med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m. föreslås bland annat ett slopande av den kommunala progressivskatten. Därvid förutsättes emellertid, att staten under fyra övergångsår, 1940—1943, till de ifrågavarande kommunerna utbetalar ersättningar med respektive 100, 75, 50 och 25 procent av vederbörande kommuns medeltal av progressivskatten under åren 1928—1937.

Det framgår av den föreliggande propositionen, att tanken på den kommunala progressivskattens slopande väckt bekymmer på många håll i de av förslaget berörda städerna. Av de 47 städer som yttrat sig över det av 1936 års skattekommitté och kommunalskatteberedningen avgivna gemensamma förslag, som ligger till grund för propositionen, är det endast 7 som oförändrat tillstyrkt skattens slopande. De övriga hava ställt sig mycket kritiska. Detsamma är fallet med svenska stadsförbundets styrelse, vars invändningar i det väsentliga återgivits i propositionen.

Invändningarna rikta sig i allmänhet icke mot den kommunala progressivskattens avskaffande i och för sig. Man finner det naturligen vara statsmakternas sak att ensamma bestämma grunderna för statsbeskattningen. Men man framställer anspråk på att ersättning skall lämnas. Där man icke sträcker ersättningsanspråken så långt som att avse all framtid, finner man i varje fall skälig övergångstid vara en rättvis begäran från kommunalt håll. Även i uttalanden, som positivt förorda skatteformens slopande, hava framkommit yrkanden på förmånligare ersättning. Så uttalar svenska landskommunernas förbund att den övergångstid, som föreslagits, är allt för kort och därför borde något förlängas, och svenska landstingsförbundet finner en femårig övergångstid berättigad. Bland statens myndigheter ställer sig, såsom framgår av propositionen, särskilt lantbruksstyrelsen avvisande med hänsyn till de följder som genom skattens slopande skulle drabba det mindre jordbrukets företagare. Av länsstyrelserna uttala sig flertalet för förmånligare grunder ur kommunernas synpunkt. Några framhålla mera allmänt behovet av en längre övergångstid, i något fall föreslås tioårig sådan. Som framgår av de inkomna yttrandena är det icke enbart städerna och ännu mindre endast de, som hårdast skulle drabbats av förslagens genomförande, som funnit den föreslagna övergångstiden otillräcklig. När det gäller att bedöma skattetrycket och progressivskattens betydelse för detta, torde man icke allt för ensidigt böra fästa sig vid skatteprocenten, då för skattebetalaren ortens levnadskostnader i övrigt givetvis också äro av den största betydelse.

Såsom ett motiv för skäligheten i förslaget om den kommunala progressivskattens slopande har från de förslagsställande kommittéernas sida framhållits dels att staten i skatteutjämning syfte redan övertagit kostnader som tidigare åvilat kommunerna, och dels att liknande åtgärder av betydlig räckvidd skulle vara att vänta. Häremot har invänts att lättnaderna för kommunernas del uppvägs av de utgifter, som de senaste årens lagstiftning lagt på kommunerna. Vad den blivande reformen på kommunalskattelagstiftningen kommer att giva vet man ännu inte, förlusten av den kommunala progressivskatten kan dock redan nu beräknas. Det är då rimligt om man på kommunalt håll vill bibehålla skatten eller åtminstone erhålla ersättning under en icke allt för kort övergångstid. Det hade därför varit till fördel om kommunerna i sammanhang med förslaget till slopande av den kommunala progressivskatten även ägt kännedom om kommande åtgärder i skatteutjämning och skattehindrande syfte.

Givet är å andra sidan, att en omläggning av statsbeskattningen nu starkt talar för att även detaljfrågan om den kommunala progressivskatten får sin lösning. När nu således den situationen uppstått, att utredning icke samtidigt föreligger i två med varandra så intimt sammanhängande frågor som de båda här berörda, synes redan denna omständighet utgöra ett starkt skäl för att staten giver kommunerna en rimlig övergångstid.

Andra avgörande skäl hava anförts i de föreliggande yttrandena. Av dessa torde i första rummet kravet på stabilitet i de kommunala inkomsterna bära beaktas. Allt mera torde man inom kommunerna ha kommit till insikt om att en av de viktigaste förutsättningarna för en sund kommunalpolitik är en så långt möjligt jämn kommunalskatt. Skarpa fluktuationer från det ena året till det andra äro av ondo och bära så långt som möjligt undvikas. Även där formliga finansplaner ej uppgöras eller i vart fall offentliggöras, inriktar man sig också för städernas del allt mer på att planera för längre tid. För utjämning av pensioneringen och för vissa andra kostnader avsättes till fonder. Genom lämpligt avvägda amorteringstider söker man undvika överbelastning av kommunala skattebetalare. Dessa strävanden hava rönt förståelse från statsmakternas sida. Omläggning till lämpligare amorteringstider för lånen har skett i förtroendefullt samarbete stat och kommun emellan. När man från kommunalt håll framhållit vikten av att kunna upplägga skatteregleringsfonder, gav detta anledning till en lagstiftning om kommunal fondbildning, avsedd framförallt att möjliggöra stabilitet i uttaxeringen. En planläggning av de kommunala arbetena med hänsyn till konjunkturen är man på statligt håll nu särskilt intresserad för.

Denna önskvärda planmässighet måste emellertid förutsätta att kommunerna kunna överblicka sina inkomstmöjligheter icke bara för det närmaste året eller åren utan för rätt avsevärd tid framåt. Många med konjunkturen och andra svårberäkneliga förhållanden sammanfallande omständigheter försvåra en sådan överblick. En hitintills som mera stabil ansedd faktor, med vilken man haft

att räkna, är just skattelagstiftningen. Icke så att förstå, att man ej i kommunerna skulle vara beredd på ändringar i denna. Men en viss stabilitet räknar man väl ändock med. Redan med nuvarande konjunkurer skulle minskningen i skatteintäkterna bliva särdeles kännbar. Under en eventuell lågkonjunktur skulle följderna bliva än mera svåröverkomliga.

I de föreliggande yttrandena har erinrats om tidigare tillfällen då statsmakterna visat större hänsyn, än vad nu föreslås, vid avskrivningen av kommunala inkomstkällor. Härvid må hänvisas till avskrivningen av brännvinsförsäljningsmedlen och tolagen. En övergångstid av 20 år kunde väl även här haft ett visst berättigande. Då vissa berättigade erinringar kunna resas emot så lång övergångstid när det gäller den direkta beskattningen, anse vi skäligt att övergångstiden bestämmas till 10 år.

Med hänvisning till vad ovan anförts få vi föreslå,

att vid eventuellt bifall till vad i Kungl. Maj:ts proposition nr 258 föreslagits rörande indragning av den kommunala progressivskatten den föreslagna ersättningen till kommunerna må utgå under en tioårsperiod.

Stockholm den 6 april 1938.

Anders Andersson,
Falkenberg.

Olof Andersson,
Malmö.

Walter Sundström.

Sven Lundberg.

Gust. Svedman.

Oscar Dahlbäck.

Conrad Jonsson.

Gustaf Nilsson,
Kristinehamn.

Ernst Åqvist.